

Archeopark pravěku o.p.s.

VÝROČNÍ ZPRÁVA

2016

únor 2016

a) Přehled činností uskutečněných v účetním období

Pro rok 2016 byly s minimálními finančními náklady navrženy tyto inovace areálu:

1. Dětská herna v místnosti současné dílny v hlavní budově - realizováno
2. Domácí zvířata – rozšíření jejich přítomnosti po delší část roku (stavba výběhu) – realizováno, ovce byly zapůjčeny do areálu od května do října 2016 včetně nutných staveb
3. Dokončení interiéru keltské podzemnice – pokročilo, chybí jen vybavení
4. Nový program „antika“ v rámci Dnů živé archeologie a inovace programů stávajících - realizováno
5. Inovace programů školních exkurzí – realizováno až počátkem roku 2017 kvůli personální obměně

Mimo uvedených inovací bylo cílem udržet významné stávající aktivity, především tzv. Dny živé archeologie, které výrazně profilují Archeopark, přestože návštěvnost v průběhu roku kolísá (např. v prosinci 2016 bylo tak málo návštěvníků, že se definitivně ukázalo, že v tomto období potenciální návštěvníci řeší zcela jiné věci, na další rok prosincové DŽA již nejsou zařazeny). Kolísání návštěvnosti nezávisí na zcela na typu programu, v roce 2016 ji ovlivnilo počasí (např. jindy se nevyskytující horko v září), nebo souběžné jiné akce (jim je přizpůsoben harmonogram akcí archeoparkových).

Jak prozradila tradiční listopadová konference Rekonstrukce a prezentace archeologických objektů (B. Dragoun) v Deštném v Orlických horách, dochází ke stálému vývoji v naší společnosti ve vztahu k přijímání výsledků archeologie. Především jde o návštěvnickou neomalenost až krádeže, která se stala novým fenoménem. Dalším problémem je náročnost osobní komunikace s návštěvníkem, která způsobuje velký tlak na průvodce daného zařízení a způsobuje fluktuaci zaměstnanců (např. nový Archeopark Pavlov, jižní Morava). Také se zřetelně ukazuje, že s cílem vzdělávat se přijde do prezentační instituce stále procento návštěvníků, ostatní hledají jen zábavu a možnost vybití pro děti (např. projekt Zeměráj, středojižní Čechy). Jinde je ekonomicky obtížně řešitelné zajišťovat opravy venkovní části archeoparku (Chotěbuz, Moravskoslezský kraj). Některá zařízení dokonce zanikají (Letovice, Prášíly). Další jsou stále nedobudovaná (Nasavrky).

Dalším problémem je vývoj u školních exkurzí. Negativně se do jejich realizace promítá opatření, kdy učitel účastníci se exkurze nemá tuto aktivitu počítanou jako výuku a místo ní zdarma suplují v další dny. Na exkurze tak jezdí jen skuteční nadšenci (stranou nechme ekonomické a organizační problémy – cena autobusu a potřeba dovézt najednou do Archeoparku tak velký počet dětí, že je to na újmu obsahu programu, konkrétně ve vřestarech max 45 dětí, ideální 30 dětí, někdy však přijíždí 60 dětí).

Pozitivní stránkou činnosti Archeoparku je zvyšující se zájem médií, který představuje důležitou reklamu. Mimo médií regionálních, kde spolupráce tradičně dobře funguje, je to zájem médií celostátních (ČT D, Dobré ráno, Snídaně na Nově). Z toho je patrné, že Archeopark pravěku je vnímán jako místo, kde se něco děje.

b) Lidské zdroje

Nečekanou obtíží roku 2016 byla zásadní personální obměna způsobená odchodem zaměstnanců, takže koncem roku zůstalo 25% zaměstnanců (1 ze 4). Důvody odchodu však nebyly shodné (1x mateřská dovolená, 1x přestěhování a nutnost vzdáleného dojíždění, 1x (u pozice informatika) jiná představa profesního růstu). U 2 mužů byl ale důvod i ekonomický. Při zraní takové situace vznikla nepříliš pozitivní atmosféra, takže cílem ředitele byla co nejrychlejší výměna zaměstnanců. K té došlo již v červenci. Na počátku roku 2017 bylo zřejmé, že změna je změnou k lepšímu.

V roce 2016 v rámci udržitelnosti projektu existovala vždy povinná 3 pracovní místa. Díky výše uvedené personální proměně je cílem pozici informatika nahradit průvodcem a tím snížit pocit přetíženosti (od poloviny března do konce září je otevřeno 7 dnů v týdnu, červenec a srpen 6 dnů v týdnu, při exkurzích fungují 2 průvodci, třetí pomáhá s prodejem a pomůckami exkurze, obsluhuje objednávkový telefon, čtvrtý čerpá volno za víkend). To předpokládá zcela nahradit práci informatika (externí zadání nových projekčních programů, redakční systém obsluhy www stránek, uživatelská úroveň obsluhy PC).

K proměně dochází i v naplnění práce zaměstnance. Nově zahrnuje péči o domácí zvířata (kočky, ovce), méně vědeckosti a více archeodidaktického dovednostního přístupu (kontakt s návštěvníkem). Většina archeologických experimentů a living history je nutná zajistit externě. Stejně jako správce objektu (drobné opravy, dohled nad většími opravami).

Obtížnou personální situaci v roce 2016 pomohla zajistit účast studentů FF UHK placených stipendii FF UHK. Jsou mezi nimi studenti mgr i doktorského studia. Neplacené praxe pomáhají nejvíce v pozici dohlížitelů, jiné pozice se nejeví jako reálné pro využití. Navíc ubývá studentů v oborech se vztahem k zaměření Archeoparku (archeologie, prezentace a ochrana kulturního dědictví, učitelství dějepisu zde výuku nemá).

c) Členění výnosů podle zdrojů a náklady 2016

Na základě zakládací smlouvy a v souladu s tzv. udržitelností ROP projektu je Archeopark pravěku Všešary neziskovým projektem. Zdrojem jeho příjmů jsou příjmy z drobného prodeje a prodeje vstupenek, dotace na provoz od Královéhradeckého kraje, příp. další účelové dotace či dary.

Cílem roku 2016 bylo zjistit reálné provozní náklady a pokrýt pracovní místa. První vážnější příjmy se objevily zjara (od dubna 2016) díky zájmu školních exkurzí, který se však celkově snížil, a v létě díky vyšší návštěvnosti veřejnosti (otevřeno úterý až neděle), na podzim opět díky školním exkurzím (od září do prosince), i zde byl patrný pokles. V souladu se Zakládací smlouvou na účet Archeopark Všešary o.p.s. dorazila dotace ve výši 300.000 Kč od KHK. Mimo to v roce 2016 poskytl KHK mimořádnou dotaci ke krytí provozní ztráty ve výši 600.000 Kč. Jak se ukázalo, tato dotace kryla mzdové náklady v únoru až dubnu 2016 a výdaj prosincových mezd v lednu 2017.

Na pozitivním financování se v dobrém podepsal i správně (tj. beze ztrát) nastavený drobný prodej potravin a suvenýrů a mrazených výrobků se ziskem 130 000 Kč (v roce 2015 80 666,60 a v roce 2014 to bylo 73 699 Kč) (viz. **příloha 1**). Pozitivní výsledek hospodaření lze přičíst především úspoře čtvrtého pracovního místa spojené s personální obměnou, tedy čtvrtý pracovních byl hrazen ze stipendií. S ohledem na výše uvedené obtíže se zátěží zaměstnanců je důležité, aby taková výhoda byla ojedinělým jevem, protože ohrožuje chod instituce.

Negativním jevem byly časté odstávky elektřiny (kolem 6 dnů za rok), kdy hlavně v letním období byla tržba z návštěvnosti i přes 5000 Kč denně.

V roce 2016 Archeopark navštívilo 5.907 (v roce 2015 to bylo 7.150 a v roce 2014 to bylo 6.430) žáků základních a středních škol v rámci školních exkurzí a 9.130 (v roce 2015 8.340 a v roce 2014 to bylo 8.082) návštěvníků z řad veřejnosti, celkem tedy 15.037 návštěvníků (v roce 2015 to bylo 15.490 a 2014 to bylo 14.512) návštěvníků. Pro příjem to představovalo částku 1 216 000 Kč za vstupenky (v roce 2015 to byl 1 296 520 Kč). Náklady na provoz představovaly 2 215 924 (v roce 2015 to bylo 2 282 480 a v roce 2014 to bylo 1 880 518 Kč) (viz. **příloha 1**). Hospodářský výsledek byl +102 983 Kč (v roce 2015 byl -8 661,92 Kč, v roce 2015 -13 345,08 Kč) (viz. **příloha 2**). Takový výsledek má vliv na čtvrté období tzv. udržitelnosti za období od 1.2.2016 do 30.1.2017 (viz. **příloha 3** řádek „hospodářský zisk za období“). Stav udržitelnosti je třeba chápat v kontextu mimořádné dotace KHK „Na krytí provozní ztráty“ ve výši 600.000 Kč, která řeší neziskovost projektu. Tedy stav pro udržitelnost projektu je v tomto smyslu -306 457,82 Kč.

Doplňující výdaje: Motorové vozidlo zdarma pronajalo o.p.s. občanské sdružení Společnost experimentální archeologie. Tyto výdaje nejsou předmětem hospodaření o.p.s. Mimo strukturu příjmů a výdajů (viz. **příloha 2**) zůstala nevyčíslená i veškerá práce dobrovolníků, především již zmíněných studentů FF Univerzity Hradec Králové při praxích. A také podpora stipendií ve výši cca 200.000 Kč.

d) Stav majetku

Majetek, který Archeopark Všešary o.p.s. spravuje, tvoří budovy a dvě rekonstrukce pravěkých domů ve venkovní expozici v majetku Královéhradeckého kraje, a také předměty a modely vnitřní expozice a rekonstrukce pravěkých objektů venkovní expozice, které jsou v majetku katedry archeologie a FF Univerzity Hradec Králové a občanského sdružení Spolek experimentální archeologie, z.s. (IČ 49334743).

Části Archeoparku financované z ROP projektu se spoluúčastí Královéhradeckého kraje jsou ještě v reklamačním období, drobné reklamace v roce 2016 ustaly, stav budov se tedy jeví jako „zaběhnutý“, ale novým podnětem k řešení jsou revize. Část z nich již v roce 2016 realizovala o.p.s. (vzduchotechnika, kotel), ale je patrné, že takové náklady překračují finanční možnosti zařízení.

e) Perspektivy

V roce 2017 je třeba dořešit čtvrté pracovní místo průvodce a udržet kvalitu programů pro veřejnost (Dny živé archeologie). Byla provedena úprava obsahu a provázecí doby tak, aby se podařilo udržet zájem školních exkurzí.

Pro rok 2017 jsou s minimálními finančními náklady plánovány tyto inovace areálu:

1. Vybavení programů školních exkurzí
2. Obměna programů školních exkurzí tak, aby návštěvnost byla udržena
3. Dokončení interiéru keltské podzemnice
4. Příprava nové výstavy k tématu archeologického výzkumu na trase D11
5. Inovace programů pro veřejnost – tzv. Dnů živé archeologie

Archeopark pravěku ve Všešarech lze hodnotit jako kombinaci zařízení turistického ruchu a vzdělávacího zařízení pro školy a veřejnost. Ohlasy odtud jsou pozitivní (viz. návštěvní kniha).

Ředitel Archeopark Všešary o.p.s. Doc. PhDr. Radomír Tichý, PhD.

20.2. 2017 Všešary